

SECTION II. ENTREPRENEURSHIP, TRADE AND SERVICE SECTOR

DOI 10.36074/logos-09.12.2022.03

ІНДИКАТИВНА ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

ORCID ID: 0000-0003-3699-5321

Юдіна Олена Іванівна
доктор екон. наук, доцент,
професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

УКРАЇНА

На сучасному етапі інновації стають головним засобом техніко-технологічного оновлення та прогресивного розвитку підприємств, що забезпечує зростання ефективності їх діяльності, економічний та сталий розвиток. Характерною особливістю інновацій в готельно-ресторанній сфері є висока роль організаційно-управлінських інновацій та інноваційної готельної інфраструктури. Досягти відповідності рівня готельного сервісу мінливим потребам ринку в умовах нестабільності довкілля можливо за допомогою інструментарію, здатного підвищити ефективність управління готельно-ресторанним бізнесом. Такий підхід відповідає сучасній концепції управління підприємствами готельно-ресторанного господарства, сформованій Всесвітньою туристичною організацією, згідно з якою до переліку найважливіших методів управління ефективністю належать організаційно-управлінські інновації. Нововведення цього виду дозволяють удосконалити інформаційне забезпечення, логічно-функціональний зв'язок в економічній системі, канали збуту товарів та послуг, покращити організаційну структуру та зворотні зв'язки підприємства [1, 2].

Інноваційна діяльність в готельно-ресторанному секторі повинна будуватися на принципах комплексного підходу, системності, оптимальності розподілу ресурсів, фінансування, науково обґрунтованого розвитку інвестиційних процесів, розвитку підприємництва на підставі впровадження інновацій, зокрема інформаційних та інноваційних технологій [3]. До основних інноваційних технологій у сфері готельно-ресторанних послуг відносяться: удосконалення форм управління; використання сучасних засобів та методів комунікації й просування продукту готельно-ресторанних підприємств.

Інноваційний процес у сфері готельно-ресторанних послуг характеризується не лише використанням новітніх інформаційних технологій за різними напрямками діяльності, а передбачає й комплексне запровадження нових методів у систему управління підприємством. Сьогодні стандартний набір технологічних операцій фінансової та управлінсько-облікової діяльності або обслуговування споживачів готельного та ресторанного продукту не визначає економічне зростання господарюючого суб'єкта. Оскільки у даний час

забезпечення прогресивного розвитку закладів готельно-ресторанного господарства викликає необхідність впровадження й інформаційних технологій і новітнього програмного забезпечення, що дозволяє створити якісні автоматизовані системи управління, які удосконалюють організаційну структуру та підвищують ефективність роботи персоналу.

Процеси інформатизації, програмного забезпечення, створення та удосконалення автоматизованої системи управління, впровадження нових інформаційних технологій потребують певних капітальних вкладень, які формують обсяг та структуру інвестиційно-інноваційних витрат.

З метою оцінки впливу впроваджуваних інновацій на розвиток потенціалу ресурсів виробничої та адміністративно-збутової діяльності, зниження операційних витрат підприємств готельно-ресторанних послуг Дніпропетровської області необхідно визначити закономірності та ступінь кількісної взаємодії параметрів, які відображають проміжні та кінцеві результати досліджуваних процесів на підставі декомпозиційного підходу та методів поелементного структурного аналізу. Кількісна взаємодія елементу інших операційних витрат, що забезпечують адміністративно-збутову діяльність, та відносних показників капітальних витрат за певними видами оцінюється за допомогою функції цілі шляхом економіко-математичного моделювання. Оскільки створення цільової функції дозволяє у розрахунково-аналітичній формі визначити стан позначеного критерію оцінки під дією конкретного фактору (виду капітальних вкладень) і розрахувати ступінь його впливу.

Характер впливу впроваджуваних інформаційних технологій і програмного забезпечення на управлінсько-збутовий процес описується економіко-математичним рівнянням і має форму моделі парної регресії, яку отримано шляхом розміщення на кореляційному полі відносних показників величини інвестицій за цим напрямком інноваційної діяльності (I_{IT}) та інших операційних витрат ($K_{Він}$) у розрахунку на одну гривню загальних операційних витрат, встановлення тісноти та математичної форми взаємозв'язку цих параметрів. Складена згідно з запропонованою методикою стохастична залежність має гіперболічну лінію тренду і такий економіко-математичний вигляд:

$$\hat{K}_{Він I_{IT}} = -329,12 * \bar{I}_{IT}^{-3} + 115,9 * \bar{I}_{IT}^{-2} - 12,687 * \bar{I}_{IT} + 0,6445 \quad (1)$$

де $\hat{K}_{Він I_{IT}}$ - прогнозний показник інших операційних (адміністративно-збутових) витрат;

\bar{I}_{IT} - середнє значення обсягу інвестицій на впровадження інформаційних технологій та програмного забезпечення.

Розроблені за допомогою аналогічних методів статистичного та стохастичного аналізу регресійні моделі взаємодії кількісних параметрів капітальних інвестицій у машини та обладнання, а також у нове будівництво, та інших операційних (управлінсько-збутових) витрат мають невисоке значення коефіцієнту детермінації ($R^2=0,215$; $R^2=0,257$), який на 22% і 25% пояснює характер взаємозв'язку досліджуваних показників побудованим рівнянням, і тому не можуть бути використані для оцінювання і прогнозування цих бізнес-процесів.

Закономірність зміни елемента операційної діяльності відносно зміни факторного параметра (витрат на інформаційне та програмне забезпечення

бізнес-процесів) визначається операцією множення значення похідної цієї функціональної залежності на відношення середньої величини фактору (\bar{I}_{IT}) до відповідного йому прогнозного параметру інших операційних витрат ($\hat{K}_{B_{in}IT}$):

$$J_{K_{B_{in}IT}} = f'(\hat{K}_{B_{in}IT}) * \frac{\bar{I}_{IT}}{\hat{K}_{B_{in}IT}} \quad (2)$$

де $J_{K_{B_{in}IT}}$ – індикатор інноваційного розвитку потенціалу адміністративно-збутової діяльності залежно від рівня інвестицій на впровадження нових інформаційних технологій та програмного забезпечення;

$f'(\hat{K}_{B_{in}IT})$ - похідна функції інших операційних витрат й рівня капітальних вкладень у інформаційне та програмне забезпечення адміністративно-збутової діяльності;

\bar{I}_{IT} - середнє значення рівня капітальних витрат на придбання інформаційних технологій та програмного забезпечення;

$\hat{K}_{B_{in}IT}$ - прогнозний показник інших операційних (адміністративно-збутових) витрат.

Отриманий індикатор інноваційного розвитку характеризує відсоткову зміну рівня адміністративно-збутових витрат відносно своєї прогнозної величини при зміні на 1% середнього значення фактору капітальних вкладень. Згідно з проведеними за складеною формулою (2) розрахунками, визначено, що збільшення на 1% обсягу інвестицій, спрямованих на програмне забезпечення й впровадження інформаційні технології викликає зниження адміністративно-збутових витрат на 0,034%. Зменшення інших операційних витрат, своєю чергою, надає можливість для підвищення ефективності виробничо-комерційної діяльності та рентабельності функціонування підприємств готельно-ресторанної сфери.

Висновок. Побудована економіко-математична модель визначає закономірність кількісної взаємодії досліджуваних показників інноваційної та операційної діяльності і описує характер впливу впроваджуваних нових інформаційних технологій і програмного забезпечення на адміністративно-збутову діяльність підприємств готельно-ресторанного господарства. На основі розробленої регресійної моделі розраховано індикатор інноваційного розвитку потенціалу адміністративно-збутової діяльності, який дозволяє визначити ступінь впливу інноваційної активності та процесу інформатизації на зниження інших операційних витрат, а, отже, на підвищення ефективності роботи підприємства.

Список використаних джерел:

- [1] Den Hertog P. Van der Aa W. & De Jong M.W. (2010) Capabilities for Managing Service Innovation: Towards a Conceptual Framework. *Journal of Service Management*, 21(4), 490-514.
- [2] Howells J., Gallouj F., Djellal F. & Gallouj C. (2017) Services and Innovation and Service Innovation. *The Handbook of Innovation and Services*. Cheltenham: Edward Elgar, 382 p.
- [3] Chang S., Gongb Y., Shumb C. (2015) Promoting innovation in hospitality companies through human resource management practices. *International Journal of Hospitality Management*, 330. Вилучено з: <http://www.elsevier.com/locate/ijhosman>.

